

SMEDT, Emiel Jozef de, bisschop van Brugge (Opwijk 30 oktober 1909).

Na humaniorastudie aan het O.L. Vrouw-college te Boom werd hij door het aartsbisdom Mechelen naar Rome gestuurd om er zijn priesteropleiding te ontvangen. Aan de Gregoriaanse Universiteit behaalde hij de doctorsgraad in de wijsbegeerte en de theologie. Ondertussen was hij op 29 september 1933 te Mechelen tot priester gewijd. Bij zijn terugkeer uit Rome, werd hij op 9 september 1935 toegevoegd aan het lerarenkorps van het nieuwe Sint-Jozefs-seminarie te Mechelen met een leeropdracht voor metafysica en Katholieke Actie. Hij kreeg meteen de functie van adjunct-directeur toegewezen, tot hij in 1945 president werd van het Groot Seminarie. Op 16 mei 1950 werd De Smedt benoemd tot titelvoerend bisschop van Elusa en hulpbisschop van kardinaal Van Roey, die hem dadelijk de taak van groot-vicaris opdroeg. Op 30 juli 1952 volgde zijn overplaatsing naar de residentiële zetel van Brugge, waar hij op 7 september 1952 aangesteld werd. Van de oprichting van het Secretariaat voor de Eenheid der Christenen af is bisschop De Smedt er ondervoorzitter van.

Toen De Smedt leerling was te Boom, was hij lid van de plaatselijke studentenbond in zijn geboortedorp Opwijk, waar de invloed van de familie Lindemans duidelijk flamingantisch was. Door deze invloed en door zijn Romeinse opleiding was zijn opvatting over katholieke actie, waarover hij als seminarieprofessor een cursus te geven had, heel wat soepeler dan die van de Westvlaming Dubois. Zijn episcopaat in Brugge, na de regering van mgr. Lamiroy, kon hij aanvatten met een gunstig vooroordeel bij de Vlamingen, die van hem grote verwachtingen hadden. Zijn zeer pastorale zorg in de eerste jaren bleek die hoop te wettigen. Een grote teleurstelling voor velen was dan ook een onverwacht herderlijk schrijven van 22 mei 1958, waarin hij - trouwens als enige bisschop - verklaarde „dat stemmen voor de Volksunie in de huidige omstandigheden zwaar zondig is”. De schok in Vlaanderen was zo erg dat K. van Isacker kon schrijven dat dit een tijdperk afsloot. Mgr. De Smedt handelde echter geenszins onder anti-Vlaamse impulsen, maar was geobsedeerd door het gevaar van de schoolstrijd en mede schatplichtig aan de onverdraagzaamheid die deze veroorzaakt had. Hetzelfde jaar aanvaardde hij echter om op 11 november de crypte in de nieuwe IJzertoren in te wijden. Hij hield er een merkwaardige kanselrede over Vrede en Verzoening, waarin hij een oproep deed tot een „welwillende, breeddenkende, opbouwende houding”, die je „tweeledigheid van onze volksaard en onze cultuur legaal aanvaardt” en het mogelijk maakt aan „de Vlamingen Vlaanderen lief (te) hebben”.

Het rumoer om de Franse preken, vooral aan de kust, bracht hem ertoe te pogen de taal-integriteit van zijn Vlaamse bisdom te doen eerbiedigen.

Toen in mei 1966 het bisschoppelijk mandement over Leuven, dat ook zijn handtekening droeg, verscheen, zei hij op een Lourdes-bedevaart in juli 1966: „Indien wij gefaald hebben, dan was het zonder opzet en vragen wij daarvoor vergiffenis”. De rust in Vlaanderen kwam niet terug. Op de vergadering van het episcopaat op 3 februari 1968 verzocht De Smedt om een gemeenschappelijke verklaring der Vlaamse bisschoppen. Kardinaal Suenens zag hier van af, maar meende dat iedere bisschop zijn houding publiek kon verklaren. Op 4 februari sloot mgr. Van Peteghem (Gent) zich aan bij de verklaring van de Brugse bisschop, op 5 februari volgden mgr. Daem (Antwerpen) en Heuschen (Hasselt).

J. Francis merkte op: „le prélat brugeois renversait le dernier pilier de la Belgique unitaire en déclarant qu'il se rangeait aux côtés de son peuple dans la bataille de Louvain. En fait Mgr. de Smedt optait pour le fédéralisme”.

WERKEN: *Vrede en Verzoening*, in *Verlagboek XXXI IJzerbedevaart naar Vlaanderens Dodenveld* (1958); - *Christelijk Buurtleven* (1960); - *Eenheid in de familie en de moderne tijd* (1963); - *Voor een klimaat van vrijheid* (1967); - *De Verklaring en haar gevolgen voor de pastoraal*, in *Godsdienstvrijheid* (1967); - *Er zijn nog mensen* (1971).

LITERATUUR: M. van Haegendoren, *Vlaanderen Eisende Partij* (1966); - M. van Haegendoren, *De Ziekte aan de Dijle* (1966); - G. van Hoof, *Leuven-Louvain* (1966); - R. Derine, *Strijd om Leuven* (1967); - Lovan, *Dossier Leuven* (1968); - A. du Roy, *La Guerre des Belges* (1968); - K. van Isacker, *Herderlijke Brieven over Politiek* (1969); - H. Todts, *Hoop en Wanhoop der Vlaamsgezinden*, III (1971); - J. Francis, *Mes belges années* (1974).

AMANDUS DUMON